

245427

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานกับ
สัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุข : กรณีศึกษาจังหวัดระยอง

นางจินดาพร บุญยั้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาคุณนฤมิตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการพัฒนาระบบครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

พ.ศ. 2552

600249 588

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานกับ
สัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุข : กรณีศึกษาจังหวัดระยอง

นางจินดาพร บุญยั้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Relationships between the Factors of Seriousness from Working and Public
Health Officer's Family Relationships : A Case Study in Rayong Province**

Mrs. Jindaporn Boonying

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Home Economic in Family and Social Development

School of Human Ecology
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานกับ
สัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุข : กรณีศึกษาจังหวัดระยอง
ชื่อและนามสกุล นางจินดาพร บุญยิ่ง
วิชาเอก การพัฒนาครอบครัวและสังคม
สาขาวิชา มนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์รัชนิกร โชติชัยสถิตย์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รัชนิกร โชติชัยสถิตย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์สมพร อินทร์แก้ว)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอก
การพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวรธรรานนท์)

วันที่30... เดือนกันยายน..... พ.ศ..2553..

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานกับ
 สัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุข : กรณีศึกษาจังหวัดระยอง
ผู้วิจัย นางจินดาพร บุญยั้ง **ปริญญา** คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาครอบครัวและสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์รัชณีกร โชติชัยสถิตย์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์
 ศรีพันธุ์วรสกุล **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

245427

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของบุคลากร
 สาธารณสุข 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข
 3. เพื่อศึกษาระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์
 ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานกับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากร
 สาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองจำนวน 291 คน
 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ
 เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 79.7 การศึกษาใน
 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.9 สถานภาพสมรส ร้อยละ 65.3 ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติ ร้อยละ 66.3
 (2) กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับสูงปานกลาง
 ($\bar{x}=3.71$) (3) ระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีระดับสัมพันธภาพใน
 ครอบครัวอยู่ในระดับดี ($\bar{x}=3.61$) (4) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานด้านปัจจัย
 ส่วนบุคคล ปัจจัยด้านงาน และปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัว

คำสำคัญ ความเครียดจากการปฏิบัติงาน สัมพันธภาพในครอบครัว บุคลากรสาธารณสุข

Thesis title : The Relationships between the Factors of Seriousness from Working and Public Health Officer's Family Relationships : A Case Study in Rayong Province

Researcher: Mrs. Jindaporn Boonying ; **Degree :** Master of Home Economic (Family and Social Development) ; **Thesis advisor** (1) Rutchaneekorn Chotchaisathit, Associate Professor; (2) Dr.Supim Sipunworasakul, Associate Professor ; **Academic year :**2009

Abstract

245427

The objective of the study were : 1. To study the individual data of public health officer 2. to study the factors of seriousness from working of public health officer 3.To study the relationships level of public health officer's family and 4. to study the relationships between the factors of seriousness from working and public health officer's family relationships

The sample were the public health officers in Rayong province.Sample size were 291 people, Stratified random sampling are used Instrument of research are questionnaire Statistical methods for data analysis are Frequency, Percentage, Means, Standard Deviation, t-test, Pearson's correlation coefficient and on One-Way ANOVA

Research result found that: 1) 79.7 Percent of sample are female , 75.9 Percent were Bachelor degree level of education , 65.3 Percent are marriage , 66.3 Percent were working people 2) The result of seriousness from working is medium high level, Means equal 3.71 ($\bar{x} = 3.71$) 3) The result of family's relationship is high, means equal 3.61 ($\bar{x} = 3.61$); and 4) factor that cause stress on personal performance factors, work factors and external factors were positive relationships with family relationships.

keywords : Working seriousness, Family relationships, Public Health officer

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์รัชนิกร โชติชัยสถิตย์ รองศาสตราจารย์ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธุ์วรสกุล ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่ง สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ขอขอบคุณ อาจารย์ดร. ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล และอาจารย์สมพร อินทร์แก้ว ที่เป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.เพ็ญภา กุลนภาค อาจารย์ลลนา ประทุม และ นายพิภพ เมืองศิริ ที่กรุณาตรวจพิจารณาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลทุกท่านในจังหวัดระยองและผู้ช่วยวิจัยทั้งหมด โดยเฉพาะ คุณละเอียด กมลกาญจน์(สาธารณสุขอำเภอแกลง) ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีและนายประสงค์ ยมหา(สสจ.ระยอง) นายไพศาล เสียงประเสริฐ (อ.เมือง) นายธรรมนูน ศรีเนตร(อ.เขาชะเมา) นายอรินทร์ เขตสมุทร(มาบตาพุด) นายชนาวุฒิ บุญช่วยเหลือ(อ.บ้านฉาง) นางศรีสวัสดิ์ ถนอมทรัพย์(อ.บ้านค่าย) นายบุญเกิด รื่นรุจิกร (อ.วังจันทร์) และนส.พิรยา ภิรมย์รัตน์(อ.ปลวกแดง) เป็นผู้ช่วยวิจัยในครั้งนี้ และคุณพวงนา สมุทรรัตน์ ที่ได้กรุณาเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม SPSS ในครั้งนี้

อนึ่ง บุคคลซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการผลักดันให้กำลังใจผู้วิจัย คือ คุณพ่อ คุณแม่ น้องชาย สามิและบุตร โดยเฉพาะคุณสันติ บุญยิ่ง(สามิ) ที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมการทำงานวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณงามความดีทั้งหมดอันบังเกิดจากการทำวิจัยครั้งนี้ แต่คุณพ่อ คุณแม่ และครู – อาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยให้ความเคารพรักที่สุด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด

จินดาพร บุญยิ่ง

มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความเครียด.....	10
ความเครียดจากการปฏิบัติงาน.....	28
ความหมายและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรสาธารณสุข.....	31
สัมพันธภาพในครอบครัว.....	36
ความเครียดกับสัมพันธภาพในครอบครัว.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	68
ตอนที่ 2 ข้อมูลความเครียดจากการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ข้อมูลสัมพันธภาพในครอบครัว โดยรวมและรายด้าน.....	74
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของ บุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองกับ ปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส กลุ่มงาน	79
ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองกับปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ สมรส กลุ่มงาน	83
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจาก การปฏิบัติงานกับสัมพันธภาพในครอบครัว ของบุคลากรสาธารณสุขที่ ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง	86
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	89
สรุปการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	108
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม).....	109
ข แบบสอบถาม.....	113
ประวัติผู้วิจัย.....	123

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา สถานที่ปฏิบัติงาน สถานภาพสมรส จำนวนบุตรที่ต้องดูแลรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุราชการ ตำแหน่งงาน ระดับตำแหน่งงาน ระยะเวลาทำงานนอกเวลา รายได้เสริม.....	68
ตารางที่ 4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง จำแนกเป็นรายด้าน.....	70
ตารางที่ 4.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง จำแนกเป็นรายข้อ.....	71
ตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง จำแนกเป็นรายข้อตามปัจจัยด้านงาน.....	72
ตารางที่ 4.5 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง จำแนกเป็นรายข้อตามปัจจัยภายนอก.....	73
ตารางที่ 4.6 ระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ในจังหวัดระยองจำแนกรายด้าน.....	74
ตารางที่ 4.7 ระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ในจังหวัดระยองจำแนกรายข้อด้านความรักใคร่ผูกพัน.....	75
ตารางที่ 4.8 ระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ในจังหวัดระยองจำแนกรายข้อด้านการมีเวลาอยู่ร่วมกัน.....	76
ตารางที่ 4.9 ระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ในจังหวัดระยองจำแนกรายข้อด้านการติดต่อสื่อสาร.....	77
ตารางที่ 4.10 ระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ในจังหวัดระยองจำแนกรายข้อด้านการร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุผล.....	78
ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงาน ของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองระหว่างเพศ.....	79
ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการ ปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองของ แต่ละระดับการศึกษา.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองของแต่ละสถานภาพสมรส.....	81
ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองระหว่างกลุ่มงาน.....	82
ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองระหว่างเพศ.....	83
ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองของแต่ละระดับการศึกษา.....	84
ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองของแต่ละระดับสถานภาพสมรส.....	85
ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยองระหว่างกลุ่มงาน.....	86
ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากการปฏิบัติงานกับสัมพันธภาพในครอบครัว ของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดระยอง โคนรวมและรายด้าน.....	87

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับการทำงาน.....	30
ภาพที่ 2.2 สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตร.....	43
ภาพที่ 2.3 สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกทุกคนในครอบครัว.....	44